

**Mítosz és valóság: Avagy Mátyás király uralkodása és uralkodásának megítélése (történeszek, népi hagyományok, saját ismereteid és véleményed ötvözetében).**

**Készíts egy összegző fogalmazást a hat megadott forrás felhasználásával!**

Munkád során az alábbiakra törekedj!

- Az olvasott és hallott információkat rendszerezd magadnak!
- Az olvasott és hallott információkat értékeld a fogalmazás címének szempontjából!
- Használd fel saját ismereteidet (Mátyás uralkodásával kapcsolatos történelmi tényeket, eseményeket, összefüggéseket)!
- Törekedj arra, hogy fogalmazásodban a frissen hallott és olvasott információk, valamint Mátyás uralkodásának általad ismert története egységben, összefüggésben jelenjen meg!
- Törekedj arra, hogy észrevehető legyen, Te mit gondolsz a rendelkezésre álló információid alapján Mátyás király uralkodásáról, uralkodásának megítéléséről.
- Nem illik egy forrás szerzőjének gondolatát magadénak tulajdonítani, de illik megjegyezni, megindokolni, hogy kinek a gondolatát miért tartod fontosnak, netán miért értesz egyet, vele.
- Fogalmazásodat tagold részekre!
- Ügyelj a helyesíráásra, a szabatos fogalmazásra!

## **FORRÁSOK**

### **1. Horváth Richárd: Mesék és sztereotípiák helyett: Mátyás király és uralkodása**

<http://ujkor.hu/content/mesek-es-sztereotipiak-helyett-matyas-kiraly-es-uralkodasa>

### **2. PÁLOSFALVI TAMÁS: IGAZSÁGOS VOLT-E MÁTYÁS KIRÁLY?**

[http://epa.oszk.hu/00400/00458/00578/pdf/EPA00458\\_korunk\\_2012\\_03\\_021-026.pdf](http://epa.oszk.hu/00400/00458/00578/pdf/EPA00458_korunk_2012_03_021-026.pdf)

### **3. Magyar népmesék: A kolozsvári bíró (videó- 7 perc + meseszöveg)**

[https://www.youtube.com/watch?v=wfqy74O\\_NwA](https://www.youtube.com/watch?v=wfqy74O_NwA) (videó)

<https://www.nepmese.hu/mesetar/mesek/matyas-kiraly-mesek/matyas-kiraly-es-a-kolozsvari-biro> (meseszöveg)

#### 4. Történelmi arcképcsarnok: Mátyás király (videó- 11 perc)

[https://www.youtube.com/watch?v=hx\\_ZUOqmumg](https://www.youtube.com/watch?v=hx_ZUOqmumg)

#### 5. Szakály Ferenc: Virágkor és hanyatlás 1440-1711 (részlet)

*Mátyás kísérlete az ország erőinek összefogására és külkapcsolatrendszerének átforgalmazására a magyar állam utolsó nagy nekirugaszkodása volt, hogy magát kiragadjon abból a kelepceből, amelybe önhibáján kívül, a török előrenyomulás következtében jutott. Befejezetlenül is impozáns próbálkozásainak igazi horderejét azonban csak azok a nemzedékek ismerhették fel, amelyek még a Mátyás–korinál is behatároltabb lehetőségek között éltek. A maga korában „zsarnokságnak” és az „elnyomás korának” minősített uralkodása a Mohács után élt magyarság emlékezetében előjelet váltott, s béke és a szociális igazságosság visszahozhatatlan aranykorává változott.*

#### 6. KRÍZA ILDIKÓ: NARRATÍVTÍPUSOK A MÁTYÁS-HAGYOMÁNYBAN- (részletek)

A Mátyás-hagyomány másik jelentős csoportja a szocializált hőst állítja középpontba. Az évszázadok óta regisztrált hagyomány e tekintetben is jelentős változáson ment át. A legrégebbi ide vonatkozó írás Galeottotól való. Az ő anekdotái a korának írásos és szóbeli költészetében gyökereznek. A Mátyás-hagyománynak csak annyiban váltak részévé, amennyiben később magyar nyelven, közvetítők révén ismertté lettek. Ma már bizonyítható, hogy Galeotto írása a 18. században kalendáriumi olvasmány lett és így terjedt el széles társadalmi körökben. A Galeotto formálta Mátyás-képnek egy része a populáris irodalom közvetítésével a hagyomány részévé vált. Fokozatosan lett idealizált nemzeti királlyá, olyan hőssé, aki okosságával, igazságérzetével, szegények megsegítésével vált híressé. A szóbeliség összekapcsolta a folklór elemeket és egy sajátos Mátyás-hagyományt hozott létre. A változatos szövegtípusok között bizonyos, állandó motívumkészlettel találkozunk, és így a különböző folklórműfajokhoz (mondák, eredetmagyarázók, anekdoták, tréfák, stb) tartozó alkotásokat rendszerezni is lehet. A narratívumokat hasonlóságuk alapján öt nagy csoportba oszthatjuk. Az okos és igazságos király közismert alakja mellett a beugratásos tréfákat kedvelő, illetve viselkedésmintát kínáló és kalandokra alapozott hely névmagyarázók a legfontosabb.

Az álruhás király alakja, nemzetközi folklór motívum Mátyás királyhoz kapcsolva először Heltai krónikájában jelenik meg 1575-ben, de már ő is hírt ad arról, hogy ez nem lehetett valóság. Utal arra is, hogy Bonfini még úgy tudta Nagy Lajos járt álruhában, s védte meg a szegényeket az urakkal szemben. Ez a rendkívül széles körben elterjedt folklór motívum az álruhában megjelenő istenség tetteinek változatos sorába illeszkedik.

Az álruhában járó, visszasságokat felfedő és igazságot osztó király alakja a 16. századtól kezdve ismert, de csak a 19. században lett igazán népszerű. Ehhez járult hozzá, hogy Jókai anekdota gyűjteménye 16 kiadást ért meg, és a korábban is népszerű műfajt megannyi más anekdota gyűjtemény is terjesztette.

A Mátyás-hagyomány négyszáz éve nyomonkövethető. A történelmi adatok bizonyítják, hogy az idealizált uralkodó képe sokféle módon rajzolódott ki. Nem csupán pozitív tulajdonságok jellemzik, de éppen ezáltal válik emberivé és hihetővé. A negatív vonások korrigálása, illetve nevetségessé tétele nélkülözhetetlen a folklórban. A romantikus, idealizált képpel szemben a szájhagyományban sokféle a Mátyás-hagyomány, és látható, hogy az irodalom hatása ellenére az elit műveltségtől függetlenül alakította szemléletét.

[http://acta.bibl.u-szeged.hu/3763/1/etno\\_lingu\\_036\\_039-052.pdf](http://acta.bibl.u-szeged.hu/3763/1/etno_lingu_036_039-052.pdf) (2020.04.12.)